

L'últim tresor

El Museu de Mallorca presenta al públic un tresor almohade que s'ha aconseguit salvar de l'expoli gràcies a la ràpida intervenció de la Conselleria de Cultura del govern Autònom de les Illes Balears, presidida per Maria Antònia Munar.

Semblant al conte d'Alí baba i els quaranta lladres", en un indret de Mallorca va aparèixer, fa ara uns anys, un tresor almohade. El tresor, una gerreta de fang amb monedes, arracades, pecetes procedents d'un collar, un gafet, anells, polseres i braceroles, està lluny de ser igual de valuós que el de Bagdad, però tot i així està valuat en uns cinquanta milions de pessetes.

La troballa data de l'any 1229, abans de la conquesta cristiana de Jaume

I. Or, plata i pedres precioses foren amagades sota terra, possiblement per alguna fami-

lia o clan almohade, quan van saber que el setembre d'aquell any els cristians havien desembarcat per Santa Ponça. Malhauradament pels propietaris de la gerreta, la conquesta del rei Jaume va triomfar, i el tresor va romandre amagat durant uns set segles. Però afortunadament per a la nostra societat, amb aquesta col·lecció s'ha pogut aprofundir una mica més dins la nostra història.

¿Per què s'ha pogut determinar amb tanta precisió la data en que va ser amagada la gerreta?. Aquest recipient és una peça, per la forma i decoració, característica dels atuells ceràmics emprats a Mallorca al llarg del primer terç del segle XIII, a les pos-

trime-
ries de la domina-
ció musulmana.
La gerra és molt
semblant a les tro-
bades al carrer Za-
vellà de Palma l'any
1939 i que, actual-

ment, es troben al Mu-
seu de Ceràmica de
Barcelona. Les mone-
des d'or de l'interior
són de l'època
a l-

h o -
made en-
cunyades a final del
segle XII a Sabta i
Fas (les actuals
Ceuta i Fes), i co-
rresponen a un tipus
ben conegut d'aquesta
època i tenen un valor de
mig dinar. El dinar era la uni-
tat monetària dels almohades.
A més a més, les monedes de
plata trobades en el tresor,
dos dihrams de forma quadra-
da, estan encunyades a la ma-
teixa època, tot i que en els
dihrams no consta el lloc

d'encunyament. La circulació
de dihrams i dinars almoha-
des (així com els flus, que
eren de coure) va tenir lloc -
pel que respecta a Mallorca,
Menorca i Eivissa- entre els
anys 1203 i 1229. Cal
dir a tot això que la

resta de peces del
tresor són més
antigues que
les mone-
des, la qual
cosa els
confereix

u n
valor
histò-
ric
força
import-
tant per
a conèixer
una mica més

com eren les mites
musulmanes de la Mediterrà-
nia entre els segles
XII i XIII.

Els arqueòlegs que
han estudiat el
tresor almo-
hade afir-
men que
és molt
possible
que for-
màs part
d'un aixo-
var familiar.

Cal destacar del
conjunt un parell d'arra-
cades, únic fins ara en tota
l'orfebreria de la península, ja
que segueix un model orien-
talitzant. Aquestes són unes
peces importants no sols dins
la història de la joieria, sinó

també dins la història de la
cultura musulmana.

ELS PROPIETARIS

Actualment, la propietat del tresor correspon a la Comuni-
tat Autònoma, si bé per arri-
bar a pertànyer al patrimoni
balear, la història d'aquest tresor
ha passat per episodis dig-
nes d'una novel·la de misteri.

Segons la Conselleria, la Societat Arqueològica Lul·liana -
entitat que es dedica fa més
d'un segle a l'estudi de la
història de les Balears i que
actualment està presidida pel

Catedràtic de Història de
les Balears de la Univer-
sitat de les Illes Balears,
Miquel Duran- es diri-
gí a ella, informant-la
de l'existència d'aquest
tresor i que els seus pro-
pietaris, o intermediaris

ja que la identitat de la per-
sona o persones que tenien
aquest tresor es manté en el
més total anonim, podrien
claudicar davant unes suposa-
des ofertes provinents de l'es-
tranger. Segons certes fonts
aquestes ofertes de compra
vendrien de part de rics ciuta-
dans d'algun país àrab.

La Conselleria, desitjosa de
que no es repetís la història de
sempre i de que el tresor volàs
cap a destins incerts, signà un
conveni amb la Societat Ar-
queològica Lul·liana per tal de
que aquesta fes tot el possible
per a que el tresor pogués
quedar a Mallorca.

A la fi, i després de pagar
cinquanta milions de pessetes,
el tresor almohade pogué pas-
sar a les dependències del Mu-
seu de Mallorca.

Xim Fuster